

1. Základná charakteristika obce

Obec je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky. Obec je právnickou osobou, ktorá samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami. Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a o potreby jej obyvateľov.

1.1 Geografické údaje

Zemepisná šírka:	48° 6´
Zemepisná dĺžka:	19° 15´
Nadmorská výška /stred obce/:	150 m
Nadmorská výška /v chotári/:	140-180 m

Celková rozloha obce: 404 ha

Obec Chrastince leží v Ipeľskej kotline v plytkej dolinke potoka Studienka. Nadmorská výška v strede obce je 150 m n. m. a v chotári 141-180 m n. m. Juhovýchodná časť odlesneného chotára je na okraji zaplavovanej nivy a terasách Ipeľa, severozápadná na pahorkatine s plochými rozrezanými chrbtami z mladotret'ohorných uloženín. Má hnedozemné, lužné a nivné pôdy. Na sever a severozápad sa tiahli rozsiahle bukové a dubové lesy, ktoré postupne ustúpili a uvoľnili priestor orným pôdam a na pahorkatiných rozsiahlym vinohradom.

Súčasná krajinná štruktúra

Trvalé trávne porasty

Trvalé trávne porasty sa v riešenom území nachádzajú len na výmere 1,99 ha, čo predstavuje zhruba 0,55 % celkovej výmery poľnohospodárskeho pôdneho fondu a 0,49 % z celkovej výmery k.ú.

Orná pôda a trvalé kultúry

Orná pôda a trvalé kultúry spolu zaberajú plochu o výmere 361,20 ha, z toho orná pôda sa nachádza na ploche 348,98 ha, vinice na ploche 3,6 ha, záhrady na ploche 6,63 ha. Spolu to je 87,30% z celkovej výmery k. ú.

Vodné toky a plochy

Riešeným územím pretekajú dva potoky, Trebušovský a Čebovský. Obidva potoky sa vlievajú do rieky Ipeľ. Sprievodná vegetácia vodného toku je významným ekostabilizačným prvkom v krajine.

Sídlné a technické prvky (antropogénne prvky)

- energovody a produktovody
- dopravné objekty a línie
- poľnohospodárske objekty
- lesohospodárske a vodohospodárske objekty
- obytné a administratívne plochy
- sídlna vegetácia
- rekreačno-oddychové, športové a kultúrno-historické objekty

Susedné mestá a obce: Lesenice, Opatovská Nová Ves, Bátorová, Nenince, Čebovce, Slovenské Ďarmoty, Malá Čalomija, Koláre, mesto Veľký Krtíš

1.2 Demografické údaje

Počet obyvateľov: 241

Národnostná štruktúra: slovenská, maďarská, rómska, česká

Štruktúra obyvateľstva podľa náboženského významu: rímskokatolícka cirkev, evanjelická cirkev augsburského vyznania, reformovaná kresťanská cirkev, kresťanské zbory

1.3 Ekonomické údaje

Nezamestnanosť v obci: 44

Nezamestnanosť v okrese: 24,07 %

1.4 Symboly obce

Erb obce: v modrom štíte na zelenom vrchu, preloženom troma skríženými klasmi pevnosť s palisádou a vežovou bránou, v horných rohoch štátu nebeské telesá – zlatá hviezda a strieborný polmesiac.

Vlajka obce:

Pečať obce:

Symboly obce Chrástince sú zaevidované v Heraldickom registri Slovenskej republiky pod signatúrou C-124/2005.

1.5. História obce

Rieka Ipeľ a jej údolie v podstate už od dôb praveku bola vhodná na osídlenie ľuďmi. Archeologické nálezy pochádzajúce z okolitých usadlostí dokazujú, že už v dobe kamennej sa tu usadili rôzne etnické skupiny. Kedysi sa tu rozprestierali rozsiahle bukové a dubové lesy. Časť obce je na okraji zaplavovanej nivy a terasách rieky Ipeľ a časť na pahorkatine. Kvôli tejto výhodnej geologickej polohe bola táto oblasť obývaná a v priebehu stáročí striedaná rôznymi etnickými skupinami, ktoré sa tu snažili usadiť. Túto skutočnosť dokazuje aj archeologický nález Laténskej kultúry t.j. civilizácia ranných Keltov z obdobia približne s pred 2150 rokov (150 p.n.l).

Práve z čias po plienení Tatárov /1242/ pochádza aj prvá písomná zmienka o obci, z roku 1244 z darovacej listiny Uhorského kráľa Bélu IV. V tejto listine roku 1244 kráľ Belo IV. daruje synovi Szügyi Abicka menom Miklós hrad Koarszeg starším menom Haradissa (čítaj Haradišša), poblíž rieky Ipeľ s usadlosťami /Chrástince, Koláre, Riba/, ktoré k tomuto panstvu patria. Táto darovacia listina označuje Chrástince za hranicu hradného statku Koarszeg /Haradissa/.

Pevnosť „Haradissa“ existovala dávno pred plienením Mongolských kmeňov. Pravdepodobne bola predchodcom tohto hradu Avarska, alebo Slovanska pevnosť (Veľkomoravská ríša). Predpokladá sa, že jej názov bol odvodený od slova „Hradište“, ktoré bolo Slovanského pôvodu /Hradište –Hradišťa- Haradišša/ a práve komolením výslovnosti tohto slova medzi prvými maďarskými kmeňmi vznikol názov blízkej pevnosti Haradišša. Názov pevnosti „**Haradišša**“ má nápadnú podobnosť s názvom blízkej usadlosti „**Haraszti**“ (Chrastince) možno aj odvodenie názvu tejto obce súvisí s týmto pomenovaním.

Obec pretrpela útrapy I. aj II. Svetovej vojny, ale prežila, aj keď s množstvom obetí ako toľkokrát v histórii svojej existencie. V archívoch, múzeách resp. starých knižniciach by sa dalo nájsť ešte mnoho zmienok o tejto maličkovej usadlosti. Delenie majetkov, rozsudky, sťažnosti a množstvo rôznych zmienok v starých písomnostiach a listinách počas dlhých stáročí.

Svoj poľnohospodársky ráz a obraz malej tichej dedinky si zachovala dodnes.

Žil tu v mladosti aj známy publicista a pedagóg Ondrej Plachý /1755-1810/.

V roku 1828 mala obec 23 domov a 172 obyvateľov zaoberali sa poľnohospodárstvom a vinohradníctvom.

V roku 1882 Chrastince /Haraszti/ bolo súčasťou Hontianskej župy so sídlom v Šahách okres Balog a v rokoch 1938-1945 bolo pričlenené k Maďarsku. Neskôr okres Modrý Kameň kraj Banská Bystrica do roku 1960. V rokoch 1960-1968 okres Lučenec. Od roku 1968 okres Veľký Krtíš kraj Stredoslovenský /v súčasnosti kraj Banskobystrický/.

Táto takmer 800 ročná usadlosť prežila pustošenie rôznych dobyvateľov, vojny, choroby, chudobu a iné útrapy, ktoré stáročia histórie jej existencie a osud prinášal. Jej obyvatelia boli vždy skromní, prívetiví a otvorení novým myšlienkam. Preto aj dnes sú pripravení priamo otvorene čeliť výzvam budúcnosti a zahájiť svoju novodobú históriu tretieho tisícročia ako malá, ale hrdá usadlosť Európskeho spoločenstva Národov.

Svoj poľnohospodársky ráz a obraz malej tichej dedinky si zachovala dodnes.

1.6 Pamiatky

Rímsko-katolícky kostol – kostol v obci bol postavený v roku 1920 a zasvätený Panne Márii Kráľovnej posvätného ruženca. Nad hlavným oltárom je obraz Panny Márie obklopený anjelmi v oblakoch. Rekonštruovaný bol v rokoch 1961 a v roku 2006.

1.7 Významné osobnosti obce

Ondrej Plachý – V mladosti žil v obci známy publicista a pedagóg Ondrej Plachý – 1755-1810.

1.8 Výchova a vzdelávanie

V súčasnosti výchovu a vzdelávanie detí v obci poskytuje:

- Základná škola vo Veľkej Čalomiji
- Materská škola v obci Lesenice

Na mimoškolské aktivity je zriadená

- Základná umelecká škola vo Veľkom Krtíši
- Centrum voľného času vo Veľkom Krtíši

1.9 Zdravotníctvo

Zdravotnú starostlivosť v obci poskytuje:

- Nemocnica s poliklinikou vo Veľkom Krtíši
- MUDr. Alica Rigoóová – pediater, MUDr. Júlia Krajčovičová –obvodný lekár pre dospelých

1.10 Sociálne zabezpečenie

Sociálne služby v obci zabezpečuje:

- Domov dôchodcov a domov sociálnych služieb vo Veľkom Krtíši

1.11 Kultúra

Spoločenský a kultúrny život v obci zabezpečuje:

- Knižnica v obci Chrastince
- Kino vo Veľkom Krtíši
- Dobrovoľný hasičský zbor
- ČEMADOK
- Poľovnícke združenie
- Včelárske združenie

1.12 Hospodárstvo

Najvýznamnejší poskytovatelia služieb v obci:

Ján Bartoš – maloobchodná činnosť

Július Čierny PPS – Prípravné práce pre stavbu

Ľudovít Kliment – Prípravné práce k realizácii stavby

Tibor Németh – Sprostredkovanie obchodu

Róbert Husár – Murástvo

Štefan Pažický – Sprostredkovateľská činnosť v oblasti obchodu

Gabriel Klapál – Sprostredkovateľská činnosť v oblasti obchodu

Jozef Budai - Dokončovacie stavebné práce, sprostredkovanie v oblasti dopravy

Mgr. Ingrid Vargová ATLANTIS – sprostredkovateľská činnosť v oblasti služieb

Alena Roháčová – vedenie účtovníctva

Najvýznamnejšia poľnohospodárska výroba v obci:

Jaroslav Semerád – SHR – výroba poľnohospodárskych výrobkov, iné činnosti

V obci aktívne prevádzkuje svoje podnikanie 10 živnostníkov a 3 právnické osoby.

-Alginit EU, s. r. o.

-Certum, s. r. o.

-ZES-EKO, s. r. o.

1.13 Organizačná štruktúra obce:

Starosta obce: Ing. Jozef Varga

Zástupca starostu obce : Zuzana Čierna

Hlavný kontrolór obce: Mgr. Lýdia Šebová

Obecné zastupiteľstvo:

Jozef Budai

Zuzana Ballová

Ján Bajo

Zuzana Čierna

Kristián Ferienc

2. Rozpočet obce na rok 2014 a jeho plnenie

Základným nástrojom finančného hospodárenia obce bol rozpočet obce na rok 2014. Obec na rok 2014 zostavila rozpočet podľa ustanovenia § 10 odsek 7) zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Rozpočet obce bol zostavený ako prebytkový. Hospodárenie obce sa riadilo podľa schváleného rozpočtu na rok 2014.

Celkový rozpočet obce bol schválený obecným zastupiteľstvom dňa 05. 12. 2013 uznesením č. 5/2013.

2.1 Rozpočet obce na rok 2014

Rozpočet	Bežné	Kapitálové	Fin. operácie	Spolu
Príjmy	59 594,66	47 031,41	0	106 626,07
Výdavky	59 594,66	0	45 528,00	105 122,66

Upravený rozpočet obce na rok 2014

Celkový rozpočet obce bol upravený uznesením obecného zastupiteľstva č. 7/2014 zo dňa 13. 02. 2013 a to zapracovaním bežného príjmu a bežného výdaja do rozpočtu obce na terénnu sociálnu prácu a tiež zapracovaním dlhodobého bankového úveru zo ŠFRB a SZaRB na kúpu 6 ks rodinných domov. Dlhodobé bankové úvery zo ŠFRB a SZaRB sa nakoniec nečerpali z dôvodu zamietnutia žiadosti obce o poskytnutie dlh. bankového úveru zo ŠFRB na kúpu 6 ks rodinných domov.

Rozpočet	Bežné	Kapitálové	Fin. operácie	Spolu
Príjmy	69 084,98	47 031,41	316 160,00	432 276,39
Výdavky	69 084,98	0	48 689,65	117 774,63

2.2 Plnenie rozpočtu príjmov obce k 31. 12. 2014

a) Príjmy bežného rozpočtu v €:

- TBT zo ŠR – voľby 2014	2661,49
- TBT zo ŠR – CO skladník	54,00
- TBT zo ŠR – REGOB	77,88

- TBT zo ŠR – AČ	1510,80
- TBT zo ŠR – TSP	7908,60
- Výnos dane od štátu	31 115,57
- Výnos dane z pozemkov	6071,95
- Výnos dane zo stavieb	661,32
- Výnos dane za psa	161,91
- Výnos dane z KO	1867,22
- Ostatné príjmy	16 445,53
Spolu:	68 536,27

b) Príjmy kapitálového rozpočtu v €:

- EPFRV – (chodník a autob. čakáreň)	14 313,90
- ŠR – (chodník a autob. čakáreň)	32 717,50
- predaj pozemku	9 664,00

Pozn: na základe zmluvy bol pozemok predaný v sume 20 147,00 €, z finančných dôvodov bola suma 10 483,00 € preradená do bežných príjmov rozpočtu obce s podmienkou, že obec tieto finančné prostriedky v roku 2015 preradí naspäť do kapitálových príjmov rozpočtu obce.

Spolu: 56 695,40

c) Príjmové finančné operácie	767,79
- rezervný fond	
d) Mimorozpočtové príjmy	66,96
- soc. fond	

Príjmy bežného rozpočtu boli dosiahnuté vo výške 68 536,27 €, čo predstavuje plnenie na 99,21 %, kapitálové príjmy boli dosiahnuté vo výške 56 695,40 €, čo predstavuje plnenie na 120,55 %. Príjmové finančné operácie v rozpočte boli dosiahnuté vo výške 767,79 €, čo predstavuje plnenie na 0,24 %, mimorozpočtové príjmy vo výške 66,96 €.

2.3 Plnenie rozpočtu výdavkov obce k 31. 12. 2014

a) Výdavky bežného rozpočtu v €:

- bežné výdavky	68 534,90
Spolu:	68 534,90

b) Výdavky kapitálového rozpočtu v €:

- kapitálové výdavky	11 054,00
----------------------	-----------

Spolu: 11 054,00

c) Výdavkové finančné operácie v €:

- finančné operácie 46 173,00

Spolu: 46 173,00

Výdavky bežného rozpočtu boli dosiahnuté vo výške 68 534,90 €čo predstavuje 159,27 %, výdavky kapitálového rozpočtu boli 11 054,00 € a výdavkové finančné operácie vo výške 46 173,00 t. j. 94,83 %.

2.4 Vyčíslenie prebytku /schodku hospodárenia

Výsledkom hospodárenia obce za rok 2014 je prebytok vo výške **45 642,77 €**zistený podľa ustanovenia § 10 ods. 3 písm. a) a b) zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z. n. p.. je zdrojom prijatého kapitálového transferu z EPFRV a ŠR na rekonštrukciu verejných priestranstiev (chodník a autobusová čakáreň).

Zostatok finančných operácií v sume -46 173,00 € bol v roku 2014 krytý prijatým kapitálovým transferom.

3. Bilancia aktív a pasív v roku 2014

Strana aktív	Bežné účtovné obdobie - brutto	Bežné účtovné obdobie - korekcia	Bežné účtovné obdobie – netto	Predchádzajúce obdobie
Spolu majetok	400958,60	34459,00	366499,60	180177,17
Neobežný majetok	393615,20	34459,00	359156,20	174990,20
Dlhod. hmotný a nehm. majet	349381,20	34459,00	314922,2	130756,20
Z toho:				
Pozemky	2165,22	0,00	2165,22	2597,22
Stavby	158864,48	30819,00	128045,48	115360,42
Samostatne hnutel'né veci	3640,00	3640,00	0,00	0,00
Drobný dlhodobý HM	0,00	0,00	0,00	0,00
Obstaranie DHM	184511,50	0,00	184511,5	12798,56
Dlhodobý finančný majetok	44234,00	0,00	44234,00	44234,00
Z toho:				
Realizovateľné CP	44234,00	0,00	44234,00	44234,00

Obežný majetok	7339,20	0,00	7339,20	5186,97
Z toho:				
Krátkodobé pohľadávky	6842,83	0,00	6842,83	4227,33
Z toho:				
Odberatelia	1560,00	0,00	1560,00	1560,00
Pohľadávky z nedaň. príjmov obcí	2780,34	0,00	2780,34	1641,52
Pohľadávky z daň príjmov obcí	2502,49	0,00	2502,49	839,30
Finančné účty súčet	496,37	0,00	496,37	959,64
Z toho:				
Pokladnica	226,36	0,00	226,36	593,32
Bankové účty	270,01	0,00	270,01	366,32
Časové rozlíšenie	4,20	0,00	4,20	0,00
Z toho:				
Náklady budúcich období	4,20	0,00	4,20	0,00
Kontrolné číslo súčet	1603830,2	137836,00	1465994,2	720708,68

Strana pasív	Bežné účtovné obdobie	Predchádzajúce obdobie
Vlastné imanie a záväzky	366499,60	180177,17
Vlastné imanie súčet	49093,89	29395,25
Výsledok hospodárenia	49093,89	29395,25
Nevysporiadaný výsledok z min. rokov	29395,25	35606,65
Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie	19698,64	-6211,40
Záväzky súčet	28403,96	83275,67
Dlhodobé záväzky súčet	194,82	113,69
Z toho:		
Záväzky zo soc. fondu	194,82	113,69
Krátkodobé záväzky súčet	20140,14	28919,98
Z toho:		
Dodávateľia	1694,68	4564,15
Iné záväzky	264,26	2223,72
Zamestnanci	12573,25	14583,33
Ostat. záväzky voči zamestnancom	853,04	3338,71

Zúčtovanie s orgánmi sociál. a zdrav. poistenia	1710,12	881,10
Ostatné priame dane	3044,79	3328,97
Bankové úvery a výpomoci	8069,00	54242,00
Z toho:		
Bežné bankové úvery	8069,00	54242,00
Časové rozlíšenie:	289001,75	67506,25
Z toho:		
Výdavky budúcich období	183182,96	990,61
Výnosy budúcich období	105818,79	66515,64
Kontrolné číslo súčet	1176996,65	653202,43

4. Prehľad o stave a vývoji dlhu obce k 31. 12. 2014

Obec eviduje pohľadávky vo výške 6 842,83 €.

Závazky obec vykazuje vo výške 20 334,96 € bankové úvery vo výške 8069,00 €.

Finančný majetok obce k 31. 12. 2014 je v hodnote 496,37 €.

5. Výsledok hospodárenie v celých eurách

Názov	Bežné účt. obd. Hlavná činnosť	Bežné účt. obd. Podnik. činnosť	Bežné účt. obd. Spolu	Predchádzajúce obdobie
Náklady	69201,83	0,00	69201,83	63613,97
50-Spotrebované nákupy	9698,78	0,00	9698,78	7811,82
51- Služby	8844,08	0,00	8844,08	11854,40
52-Osobné náklady	39122,71	0,00	39122,71	35405,87
53-Dane a poplatky	0,00	0,00	0,00	0,00
54- Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť	3254,96	0,00	3254,96	1971,62
55-Odpisy, rezervy a OP z prevádzkovej a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia	7044,00	0,00	7044,00	4270,00
56-Finančné náklady	1153,85	0,00	1153,85	2300,26
57-Mimoriadne náklady	83,45	0,00	83,45	0,00
58-Náklady na transfery a náklady z odvodov príjmov	0,00	0,00	0,00	0,00
Výnosy	88900,47	0,00	88900,47	57402,57
60-Tržby za vlastné výkony a tovar	3082,00	0,00	3082,00	6130,00
61-Zmena stavu vnútroorganizačných služieb	0,00	0,00	0,00	0,00
62-Aktivácia	0,00	0,00	0,00	0,00

63-Daňové a colné výnosy a výnosy z poplatkov	41902,98	0,00	41902,98	38936,37
64-Ostatné výnosy	23615,00	0,00	23615,00	1780,50
65-Zúčtovanie rezerv a OP z prevádzkovej a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia	330,00	0,00	330,00	330,00
66-Finančné výnosy	0,02	0,00	0,02	230,20
67-Mimoriadne výnosy	83,45	0,00	83,45	0,00
69- Výnosy z transferov a rozpočtových príjmov v obciach, VÚC a v RO a PO zriadených obcou alebo VÚC	19887,02	0,00	19887,02	9995,50
Výsledok hospodárenia /+kladný VH, - záporný VH/	19698,64	0,00	19698,64	-6211,40

6. Ostatné dôležité informácie

6.1 Prijaté granty a transfery

V roku 2014 obec prijala nasledovné granty a transfery:

Poskytovateľ	Účelové určenie grantov a transferov	Suma prijatých prostriedkov v €
PPA - EPFRV	Úprava verejných priestranstiev (chodník a autob. čakáreň)	32 717,50
PPA - ŠR	Úprava verejných priestranstiev (chodník a autob. čakáreň)	14 313,90

V roku 2014 obec neposkytla zo svojho rozpočtu žiadne dotácie.

6.2 Významné investičné akcie v roku 2014

- Úprava verejných priestranstiev v obci Chrastince

6.3 Predpokladaný budúci vývoj činnosti

Predpokladané investičné akcie realizované v budúcich rokoch:

- Vypracovanie projektovej dokumentácie pre investičné projekty a spracovanie územnoplánovacích podkladov podľa potreby
- Vybudovanie kanalizačnej sústavy s čistiarnou odpadových vôd
- Oprava miestnych komunikácií a rekonštrukcia chodníkov o obci
- Vybudovanie a rekonštrukcia miestneho rozhlasu
- Areál kultúrno-spoločenského centra v obci Chrastince, výstavba športového areálu a multifunkčného a detského ihriska

- Zberný dvor separovaného odpadu – Chrastince
- Vybudovanie – protipovodňovej Retenčnej nádrže
- Rekonštrukcia budovy OcÚ – zlepšenie energetickej efektívnosti budovy
- Rekonštrukcia zvonice
- Spracovanie propagačného a informačného materiálu o obci a aktivitách v obci „ Obecné noviny“
- Zapojenie sa do národného projektu „ Podpora opatrovateľskej služby“
- Zapojenie sa do národného projektu „ Terénna sociálna práca“
- Vybudovanie obecnej oddychovej zóny
- Verejné priestranstvá a parky v obci Chrastince
- Likvidácia divokej skládky odpadu v katastrálnom území obce
- Hasičská zbrojnica – Dobrovoľný hasičský zbor obce Chrastince
- Dotácie z MV SR pre Dobrovoľný hasičský zbor obce Chrastince -priebežne ročne
- Podpora inovácie a konkurencieschopnosti nových a jestvujúcich podnikateľských aktivít
- Rozvoj ľudských zdrojov – rekvalifikačné kurzy, vzdelávanie v základnej škole – v oblasti PC, cudzích jazykov, záujmové krúžky, rekvalifikácie nezamestnaných, environmentálne vzdelávanie
- Využívanie obnoviteľných zdrojov energie
- Vzdelávanie marginalizovanej rómskej komunity
- Diverzifikácia poľnohospodárskych činností
- Vybudovanie a vybavenie komunitného centra resp. denného stacionáru

6.4 Udalosti osobitného významu po skončení účtovného obdobia

Obec nezaznamenala žiadnu udalosť osobitného významu po skončení účtovného obdobia.

Vypracoval: Ing. Jozef Varga

Predkladá: Ing. Jozef Varga
Starosta obce Chrastince

V Chrastinciach, 1. 12. 2015